

Informatie voor VO en PrO

Wat is Stapp?

Stapp is ontwikkeld met het doel om te vormen tot mediawijze kinderen en jongeren. Stapp is een lesmethode die lessen aanbiedt vanaf groep één van het basisonderwijs en loopt door tot de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. Stapp bevat ook lessen voor het praktijkonderwijs (PrO) en speciaal onderwijs. In de thematisch opgebouwde lessen staan steeds een aantal waarden centraal; zoals weerbaarheid, matigheid, transparantie, respect en focus. Deze waarden zijn gebaseerd op de **Mediacirkel**, en geven de school ruimte om te werken aan een bewuste mediahouding.

De **Mediacirkel** is ontwikkeld om kinderen, jongeren en ouderen te helpen op een bewuste manier om te gaan met nieuwe media.

De Mediacirkel gebruikt vier metaforen om de houding van een christen ten aanzien van zijn mediagebruik te omschrijven. De metaforen zijn die van de pelgrim, burger, leerling en dienaar. De metaforen kunnen aan waarden gekoppeld worden; concrete houdingen die kenmerkend zijn voor de pelgrim, burger, leerling en dienaar.

Pelgrim

Ik ben op reis, ik leef met een missie. Daarom laat ik mij niet afleiden en gebruik ik mijn tijd bewust. Ik heb een hoger doel voor ogen en wil verantwoordelijkheid dragen.

Burger

Ik ben een betrokken burger en neem actief deel aan de samenleving. Ik kies voor wat duurzaam is en ben een mens uit één stuk. Er is voor mij meer dan het hier en nu.

Leerling

Ik vind het belangrijk om te groeien en mijzelf te ontwikkelen. Ik probeer focus aan te brengen in de dingen die ik doe. Door te oefenen in stil worden, bied ik tegenwicht aan oppervlakkigheid.

Dienaar

Ik leef samen met anderen en wil dat het goed gaat met mensen in mijn omgeving. Daarom ben ik gericht op ontmoeting, handel ik opbouwend en verbindend.

De waarden die samenhangen met de pelgrim, burger, dienaar en leerling vormen het hart van de Mediacirkel. Uit waarden komt gedrag voort. Dat principe vormt het fundament van Stapp: mediavorming moet verder gaan dan 'wat is goed of verkeerd gedrag'. We willen werken aan de grondhouding waarmee leerlingen online media gebruiken.

Door middel van de lessen van Stapp komen de elementen weten-ervaren-oefenen-reflecteren steeds aan de orde. De leerlingen leren de *ins* en *outs* van actuele nieuwe media, worden geconfronteerd met de effecten en dilemma's en worden vervolgens gestimuleerd zelf keuzes te maken op basis van Bijbelse waarden. Dat is waaraan Stapp wil bijdragen: het ontwikkelen van een bewust mediahouding bij leerlingen. Stap voor stap bewust online.

Inhoud Stapp

Stapp biedt – naast een introductieles over de Mediacirkel – lessenseries aan over zes thema's: films, reclame, cyberpesten, intieme media, games en nieuwswijsheid. In elke les staat een aantal waarden centraal die linken aan de Mediacirkel. De lessen voor de **onderbouw VMBO BK, GT en HAVO/VWO** duren elk één lesuur. Voor de **bovenbouw VMBO en HAVO/VWO** bestaat het lesmateriaal uit

'bouwstenen' die korter of juist langer dan één lesuur duren. Op deze manier zijn de Stapp-lessen voor de bovenbouw flexibel in te passen in het rooster van de leerlingen.

Elke les bestaat uit een duidelijke leskaart met instructie voor de leraar, inclusief PowerPointpresentatie, eventuele bijlagen en werkbladen. Dit lesmateriaal is eenvoudig te downloaden via een eigen schoolaccount op www.stapp-methode.nl.

Thema	Waarden	Les	Tijdsduur	Inhoud
Introductie Mediacirkel				
VO klas 1-2	n.v.t.	1. De Mediacirkel*	1 lesuur	Introductie Mediacirkel: uitleg metaforen en waarden.
Films				
VO klas 1-2	Weerbaarheid Verantwoordelijkheid Zelfbeheersing Diepdenken Transparantie Matigheid Consistentie Godsbesef	1. Tijdsbesteding	1 lesuur	Zich bewust worden van tijdsbesteding en dit plaatsen in Bijbels perspectief. Inzicht krijgen in filmtechnieken die de aandacht van de kijker vasthouden.
		2. Inhoud en woordgebruik	1 lesuur	Nadenken over criteria: waarom kijk je wel of niet?
		3. Productie van films	1 lesuur	De boodschap van een film leren analyseren.
		4. Volgen of onderscheiden	1 lesuur	Leren reflecteren op de boodschap/ moraal van een film.
VO bovenbouw	Matigheid Weerbaarheid Zelfbeheersing Eerlijkheid Consistentie Diepleren Concentratie Brongerichtheid Diepdenken	1. Wat is wijsheid?	30-50 minuten	Nadenken over Bijbelse richtlijnen voor het gebruik van sociale media.
		2. Films, wat vind jij ervan?	30-50 minuten	Mening leren vormen over films (groepsdiscussie of debat)
		3. Ik zie, ik zie...	30-50 minuten	Analyseren van filmtechnieken die beïnvloeden.
		4. Filmanalyse	1 lesuur	Een film (<i>Dorsvloer vol confetti</i>) analyseren op bedoeling, filmtechnieken etc.
Reclame				
VO klas 1-2	Transparantie Rentmeesterschap Zelfbeheersing Verantwoordelijkheid Brongerichtheid Diepdenken Matigheid Godsbesef	1. Eerlijke reclame versus sluikreclame	1 lesuur	Reclame leren herkennen en beoordelen.
		2. Online gedrag en reclameprofiel	1 lesuur	Leren over tracking en privacy, koppeling online koopgedrag en reclame.
		3. Matigheid en consumentenprofiel	1 lesuur	Invloed van reclame herkennen en erop reflecteren.

VO bovenbouw	Matigheid Integriteit Rentmeesterschap Liefde Weerbaarheid Diepdenken	1. Volg jij?	30-50 minuten	Reflecteren op social influencers.
		2. Hoe word jij een social media influencer?	1 lesuur + huiswerk	Kennis laten maken met social influencing door zelf een influencer te worden.
		3. Neuromarketing	1 lesuur	Leren over de invloed van reclame op het brein.
		4. Een leesbare brief*	30 minuten	Bijbelstudie over het zijn van een 'leesbare brief'.
Cyberpesten				
VO klas 1-2	Barmhartigheid Eerlijkheid Trouw	1. Herkennen en reageren	min. 1 lesuur	Cyberpesten herkennen en erop reageren, incl. interactieve game 'It's up to you'.
		2. Cyberpesten: wat zegt de Bijbel en welke keuzes maak jij?	1 lesuur	Reflecteren op cyberpesten vanuit christenzijn.
VO bovenbouw	Verantwoordelijkheid Gemeenschapszin Liefde Barmhartigheid	1. Jobs zwijgende vrienden	ca. 30 minuten	Bijbelstudie over de impact van eenzaamheid (en de rol van social media).
		2. Samen tegen eenzaamheid	min. 2 lesuren	Praktisch project in de wijk/ omgeving om eenzaamheid te verkleinen; waarbij social media wordt ingezet.
		3. Alone together	ca. 1 lesuur	Debat over eenzaamheid en social media aan de hand van het concept 'Alone together'.
		4. Wat doe jij?	ca. 1 lesuur	Reflecteren op eigen online gedrag.
		5. Cyberpesten, hoe voelt dat?	ca. 1 lesuur	Inleven in slachtoffer van cyberpesten d.m.v. een rollenspel. Nadenken over beïnvloeding door groepsgedrag.
Intieme media				
VO klas 1-2	Transparantie Diepdenken Trouw Barmhartigheid Liefde Weerbaarheid	1. Selfies	1 lesuur	Nadenken over wat selfies met zelfbeeld doen en wat een selfie wil overbrengen.
		2. Sexting (1)	1 lesuur	Herkennen van sexting, reflecteren op privacy m.b.t. het eigen mediagedrag.
		3. Sexting (2)	1 lesuur	Criteria leren ontwikkelen wat wel/ niet online te delen, THINK-principe.
		4. Seksualiteit: hoe niet, hoe wel?	1 lesuur	Leren over de gevaren van grooming en pornografie.

				Relecteren op Bijbelse visie op seksualiteit.
VO bovenbouw	Weerbaarheid Liefde Integriteit Eerlijkheid Barmhartigheid Trouw Godsbesef	1. Een tempel van de Heilige Geest	30-45 minuten	Bijbelstudie over de Bijbelse kaders van liefde en seksualiteit
		2. Over de streep	1 lesuur	Interactieve les waarin de leerling zich bewust wordt van zijn eigen gedrag en gevoel en dat van zijn medeleerlingen.
		3. Vervormde verlangens (voor jongens)	2 lesuren	Les over de gevaren van pornografie.
		4. Confident me (voor meisjes)	1 lesuur	Bewust worden van schoonheidsidealen in de media, omgaan met groepsdruk en weerbaar leren worden.
		5. Spelen met vuur	1 lesuur + huiswerk	Bewust worden over de gevaren van sexting en zelf een vlog maken over sexting.
		6. Themadag Internet en seksualiteit	flexibel	Opzet voor een themadag met workshops en lezingen.
Games				
VO klas 1-2	Weerbaarheid Zelfbeheersing Transparantie Diepdenken	1. Offline games, tijdsbesteding en PEGI	1 lesuur	Reflecteren op games aan de hand van PEGI en Bijbelse richtlijnen.
		2. Goed omgaan met games	1 lesuur	Leren over verslavende elementen van games en reflecteren op eigen gamegedrag.
VO bovenbouw	Matigheid Zelfbeheersing Gemeenschapszin	1. Game challenge**	1 lesuur	Aan de slag met computational thinking en programmeren.
		2. Game strategieën**	1 lesuur	Game analyseren (bijv. Fortnite): wat maakt het verslavend? Wat is het psychologische effect? Wat is het verdienmodel van de maker?
		3. Escape!**	1 lesuur	Interactief spel over mediawijsheidsgerelateerde thema's.
Nieuwswijsheid				
VO klas 1-2	Diepleren Diepdenken Brongerichtheid	1. Zoeken en vinden*	1 lesuur	Reflecteren op betrouwbaarheid bronnen, auteursrecht, privacy en social media.
		2. Check, check, dubbel check*	1 lesuur	Analyseren van nieuws: echt of fake news?

VO bovenbouw	Brongerichtheid Diepdenken	1. Fact checking	ca. 1 lesuur	Bronnen leren controleren op betrouwbaarheid en bruikbaarheid aan de hand van 'framing and checking'
		2. Ontdek je filterbubbel	ca. 1 lesuur	Bewustworden van beïnvloeding door bronnen en de 'filterbubbel' waarin je leeft.
		3. Fake news	ca. 1 lesuur	Leren herkennen van fake news en reflecteren op eigen gedrag m.b.t. het verspreiden van nieuws.
		4. Wat is waarheid?	20-30 minuten	Vanuit Bijbels perspectief nadenken over het manipuleren van feiten.
		5. Schijn bedriegt	ca. 1 lesuur	Les over beeldmanipulatie.

* Les is in ontwikkeling, gereed september 2020.

** Les in ontwikkeling (titel/ inhoud onder voorbehoud), gereed najaar 2020.

Voor de **lessen voor het praktijkonderwijs (PrO)** is gekozen voor negen lessen die elk één waarde uit de Mediacirkel behandelen, gerelateerd aan mediagebruik. Voor de lessen is gebruik gemaakt van het boekje *Pelgrim in medialand*¹. Het PrO-lesmateriaal bestaat uit een leskaart en werkbladen voor leerlingen en een handleiding en eventuele bijlagen voor docenten. De PrO-lessen zijn aangepast op het kleinschalige PrO-onderwijs en bevatten zelfstandige doe-opdrachten en nadenkers, gecombineerd met klassikale activiteiten. Het format van de PrO-lessen is gebaseerd op het format van lesmethode PrOfundis, godsdienstonderwijs voor het praktijkonderwijs (ontwikkeld door Driestar educatief). De Stapp PrO-lessen zijn eenvoudig te downloaden via een eigen schoolaccount op www.stapp-methode.nl.

PrO-lessen	Waarde	Inhoud
1. Jij en jouw mediagebruik	Introductieles	Uitleg Mediacirkel, metaforen en waarden.
2. Pluk de dag	Matigheid	Nadenken over je levenshouding en mediagebruik.
3. Pas op, gevaar!	Weerbaarheid	Leren over weerbaarheid in je mediagebruik en op social media.
4. Verlokkelijk en verleidelijk	Zelfbeheersing	Reflecteren op 'leven in genadetijd' en leren over zelfbeheersing en games.
5. Mens uit één stuk	Consistent (nauwgezet)	Reflecteren op tijdsbesteding online en offline en inzicht krijgen in de rol van geloof in relatie tot eigen keuzes en gedrag.
6. Rust aan je hoofd	Diepdenken (aandachtig)	Leren over prikkels door mediagebruik en het belang van rust en stille tijd.
7. Niet storen!	Concentratie	Inzicht krijgen in wat multitasken is en het belang leren van concentratie en single tasking.

¹ Steef de Bruijn en Henriëke Hoogendijk, *Pelgrim in medialand* (2017).

8. Over selfies en dienen	Dienstbaarheid (dienen)	Nadenken over selfies maken en online dienen.
9. God is trouw	Trouw	Leren over het THINK-principe en sexting.

Toelichting bij de waarden

Pelgrim: ik leef zoals God wil

- **Matigheid:** Ik doe niet alles wat kan. Ik denk na voordat ik kies. Ik kies bewust hoe ik mijn tijd, geld en media gebruik.
- **Weerbaarheid:** Ik doe niet mee met de ander of de groep als ik dat niet wil/ God dat niet wil.
- **Verantwoordelijkheid:** Ik kan uitleggen wat ik doe. Ik voel me verantwoordelijk tegenover God en mijn naaste.
- **Eerlijkheid:** Ik ben eerlijk en geef anderen wat van hen is.
- **Nederigheid:** Ik ben niet beter dan een ander. We maken allemaal fouten, daar leren we van.
- **Integriteit:** Ik ben betrouwbaar. Wat ik zeg en doe is echt. Mensen kunnen me vertrouwen.

Burger: ik zorg goed voor de mensen en dingen om me heen

- **Consistentie:** Wat ik zeg of doe klopt altijd met wie ik ben.
- **Coherentie:** Ik besef dat we deel uitmaken van een groter geheel en dat wat ik doe veel invloed kan hebben.
- **Godsbesef:** Ik geloof dat God er is bij alles wat ik doe.
- **Zelfbeheersing:** Ik kan nee zeggen tegen mezelf.
- **Rentmeesterschap:** Ik ga goed om met spullen van mijzelf en van anderen.
- **Duurzaamheid:** Ik besef dat we zuinig moeten zijn op de aarde en probeer daar mijn gedrag op af te stemmen.

Leerling: ik wil graag meer weten en leren

- **Concentratie:** Ik kan ingespannen/ geconcentreerd werken.
- **Focus:** Ik blijf bij mijn werk.
- **Diepleren:** Ik wil meer weten.
- **Diepdenken:** Ik denk goed na.
- **Doorzettingsvermogen:** Ik doe mijn best om het doel te behalen. Ik maak af waar ik mee begin.
- **Brongerichtheid:** Ik weet waar ik dingen kan opzoeken. Ik check de feiten voordat ik mijn mening geef.

Dienaar: wat ik doe is ook fijn voor de ander

- **Dienstbaarheid:** Ik zorg voor de ander.
- **Gemeenschapszin:** Ik doe dingen samen. Ik ben gericht op mijn naasten.
- **Barmhartigheid:** Ik leef mee met een ander en help een ander.
- **Liefde:** Ik ben lief (vriendelijk) voor een ander.
- **Trouw:** Ik doe wat ik beloof.
- **Transparantie:** Ik durf te laten zien wat ik doe.